

Afsluttende møde for bramgås-projekt i Guldborgsund Kommune

Rådhuset, Nykøbing F
3. december 2025

Dagsorden

- 18.30: Velkomst ved Christian Refstrup, Direktør for Teknik, Miljø, Kultur & Fritid, Guldborgsund Kommune
Bordet rundt
- 18.45: Resultater og konklusioner fra forsøg med bramgæs
- Baggrund og forløb
 - Udvikling i antal gæs og svaner
 - Forsøg med markskader på vintersæd
 - Forsøg med aflastningsmarker
 - Forsøg med bortskræmning og regulering
 - Afprøvning af samforvaltning i praksis
- 19.50: Foreløbige anbefalinger fra projektet
- 20.00: Pause
- 20.15: Deltagernes erfaringer, perspektiver og anbefalinger
- 20.45: Guldborgsund Kommunes erfaringer med - og perspektiver på - at skabe gåsevenlig drift i forbindelse med naturgenopretningsprojekter
- 21.00: Fælles diskussion om mulig fremtidig anvendelse af resultaterne fra projektet
- 21.30: Konklusion på mødet

Deltagere

Navn	Repræsentorer
Jan Eriksen	Vildtforvaltningsrådet - formand
Søren Egelund Rasmussen	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Jonas Kildegaard Hansen	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Jesper Pedersen	Naturstyrelsen
Lars Richter Nielsen	Naturstyrelsen
Sven Norup	Naturstyrelsen
Anders Jensen	Naturstyrelsen
Anders Kjær	Landbrug & Fødevarer og medlem af Vildtforvaltningsrådet
Jakob Heiberg	Landbrug & Fødevarer
Anita Pedersen	Guldborgsund Kommune
Thyge Andersen	Guldborgsund Kommune
Johnny Madsen	Guldborgsund Kommune
Niels Andreasen	Guldborgsund Kommune
Knud Flensted	Dansk Ornitologisk Forening
Lene Midtgaard	Danmarks Jægerforbund
Christian Clausen	Danmarks Jægerforbund
Dennis Mejer	15. Juni Fonden
Steffen Brøgger-Jensen	15. Juni Fonden
Jakob Kamper	Deltager - lodsejer
Finn Mortensen	Deltager - lodsejer
Kjeld Mortensen	Deltager - lodsejer
Søren Krighaar	Deltager - lodsejer
Ulrik Pyndt	Deltager - lodsejer
Jesper Tambour	Deltager - lodsejer
Lars Hvidtfeldt	Deltager - lodsejer
Jacob Bjerre	Deltager - lodsejer
Gert Mikkelsen	Deltager - lodsejer
Henrik Lund	Deltager - lodsejer
Claus Jørgensen	Deltager - jæger
Flemming Lind	Deltager - jæger
Mik Collitz	Deltager - jæger
Gert Freddy	Deltager - jæger
Uffe Jensen	Deltager - jæger
Alex Steen Hansen	Deltager - jæger
Steen B. Hansen	Deltager - jæger
Jørgen Lang	Deltager - jæger
Henrik Ringo	Deltager - jæger
Jesper Madsen	AU
Hans Peter Hansen	AU
Kevin K. Clausen	AU
Annika S. Jeppesen	AU
Gwen Fox	AU
Ole Roland Therkildsen	AU
Preben Berg	AU-konsulent

Indledning: Baggrund og projektforsløb

Hvor kom vi fra? – tilbage til februar 2019

Udveksling

Udveksling om:

Det internationale spor

International forvaltningsplan netop vedtaget (Vandfugleaftalen 2018), udløst af:

- Stigende skader på landbrugsafgrøder
- Risiko for flytrafik
- Ønske om kontrol af bestandsstørrelsen

Det lokale spor

Afhjælpe eksisterende problemer for landbruget forårsaget af et stigende antal bramgæs

Hvordan kan der skabes en effektiv forvaltning, hvor der ikke bare flyttes rundt på problemerne?

Hensyntagen til lokale interesser og værdier

- Løsninger på konflikter
- Effekt af regulering

Et projekt kunne være et skridt i en dansk implementering af den internationale plan

TECHNICAL SERIES No.70

International Single Species Management Plan for the Barnacle Goose

(Russia/Germany & Netherlands Population
East Greenland/Scotland & Ireland Population
Svalbard/South-west Scotland Population)

Branta leucopsis

Hvorfor Guldborgsund Kommune?

Et nyt 'hotspot' for markskadeproblemet forårsaget af bramgæs

- Et hurtigt stigende antal bramgæs i vinterhalvåret
- Mange klager over skader forvoldt af især bramgæs
 - Mange reguleringstilladelser i regionen
 - En landbrugsmæssigt 'tung' region
- Manglende dokumentation for skader på vinterhvede

Bramgås-projekter i Guldborgsund Kommune

Samarbejde mellem:

Aarhus Universitet

SEGES

Guldborgsund Kommune

VKST

Danmarks Jægerforbund

Dansk Ornitologisk Forening

Naturstyrelsen

Lokale lodsejere

Lokale jægere

Bramgås-projekter i Guldborgsund Kommune

Samarbejde mellem:

Aarhus Universitet

SEGES

Guldborgsund Kommune

VKST

Danmarks Jægerforbund

Dansk Ornitologisk Forening

Naturstyrelsen

Lokale lodsejere

Lokale jægere

Projekt i 3 faser:

- Februar 2019 – sommeren 2020:
 - Regulering af bramgæs som led i en regional gåseforvaltning (AU)
 - Markskader forvoldt af bramgæs på vinterhvede (SEGES)
 - Enges egnethed for gæs (AU)

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Bramgås-projekter i Guldborgsund Kommune

Samarbejde mellem:

Aarhus Universitet
SEGES

Guldborgsund Kommune
VKST

Danmarks Jægerforbund
Dansk Ornitologisk Forening
Naturstyrelsen
Lokale lodsejere
Lokale jægere

Projekt i 3 faser:

• Februar 2019 – sommeren 2020:

- Regulering af bramgæs som led i en regional gåseforvaltning (AU)
- Markskader forvoldt af bramgæs på vinterhvede (SEGES)
- Enges egnethed for gæs (AU)

• September 2020 – februar 2022:

- Integreret adaptiv forvaltning af gæs - Kan landbrugsøkonomiske, jagtlige og naturbeskyttelsesinteresser forenes? (AU + SEGES)

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

15. Juni Fonden

Bramgås-projekter i Guldborgsund Kommune

Samarbejde mellem:

Aarhus Universitet
SEGES

Guldborgsund Kommune
VKST

Danmarks Jægerforbund
Dansk Ornitologisk Forening
Naturstyrelsen
Lokale lodsejere
Lokale jægere

Projekt i 3 faser:

• Februar 2019 – sommeren 2020:

- Regulering af bramgæs som led i en regional gåseforvaltning (AU)
- Markskader forvoldt af bramgæs på vinterhvede (SEGES)
- Enges egnethed for gæs (AU)

• September 2020 – februar 2022:

- Integreret adaptiv forvaltning af gæs - Kan landbrugsøkonomiske, jagtlige og naturbeskyttelsesinteresser forenes? (AU + SEGES)

• Juni 2022 – december 2025:

- Samforvaltning i praksis - forsøg omkring bramgæs i Guldborgsund Kommune (AU)
- Strandengspleje af hensyn til gæs (Guldborgsund Kommune, AU)

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

15. Juni Fonden

15. Juni Fonden

Projekt i 3 faser:

Januar 2019 – sommeren 2020:

- Råd af bramgæs som led i en regional gæsforvaltning (AU)
- Markskovholdt af bramgæs på vinterhvede (SEGES)
- Enges egnethed for gæs (AU)

September 2020 – februar 2022:

- Integreret adaptiv forvaltning af gæs - Kan landbrugsøkonomiske, jagt- og naturbeskyttelsesinteresser håndteres? (AU + SEGES)

Juni 2022 – december 2025:

- Samforvaltning i praksis - forsøg omkring gæs i Guldborgsund Kommune (AU)
- Strandengspleje af hensyn til gæs (Guldborgsund Kommune, AU)

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

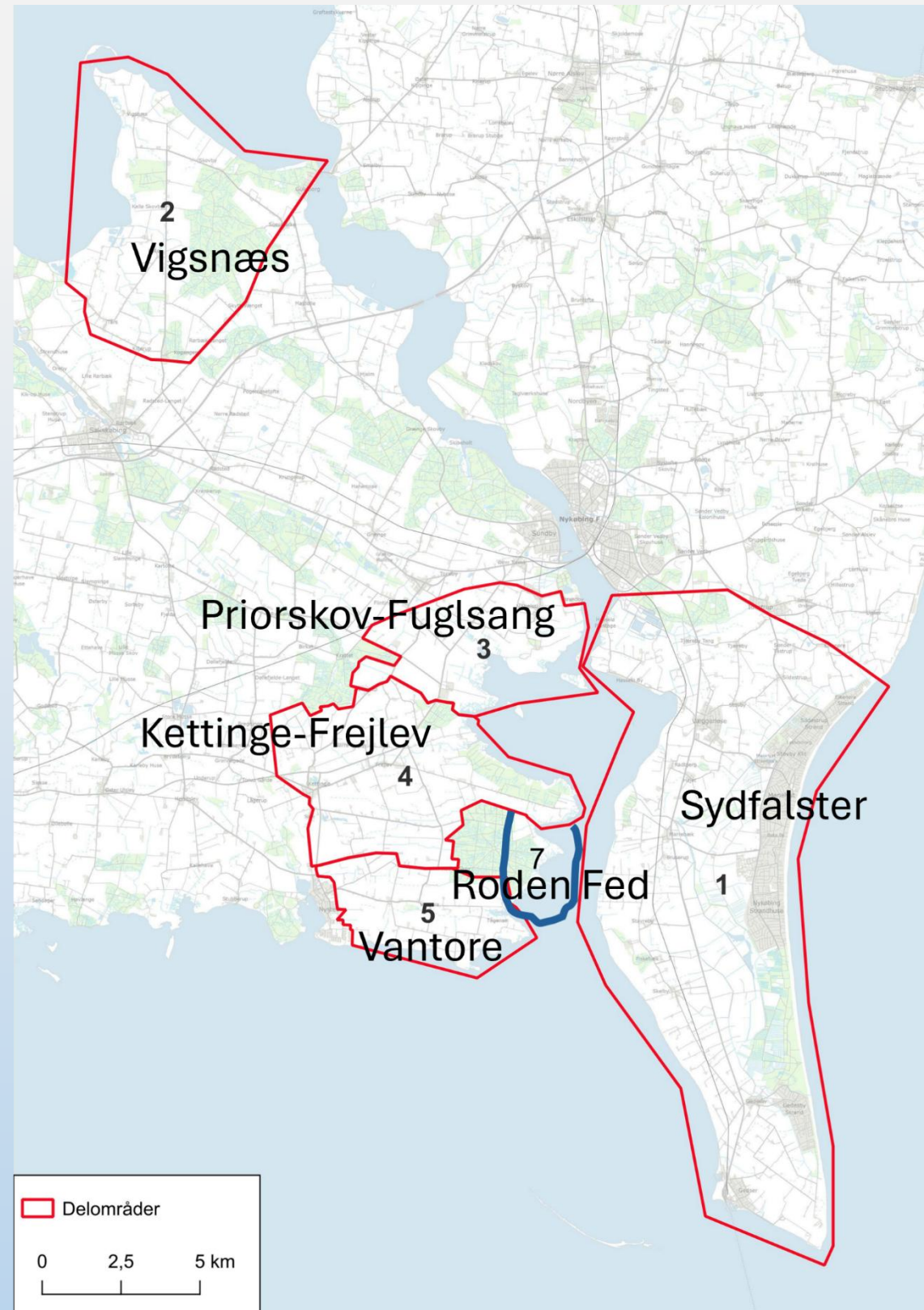
15. Juni Fonden

15. Juni Fonden

Adaptiv forvaltning i praksis

Delområder

De vigtigste arter

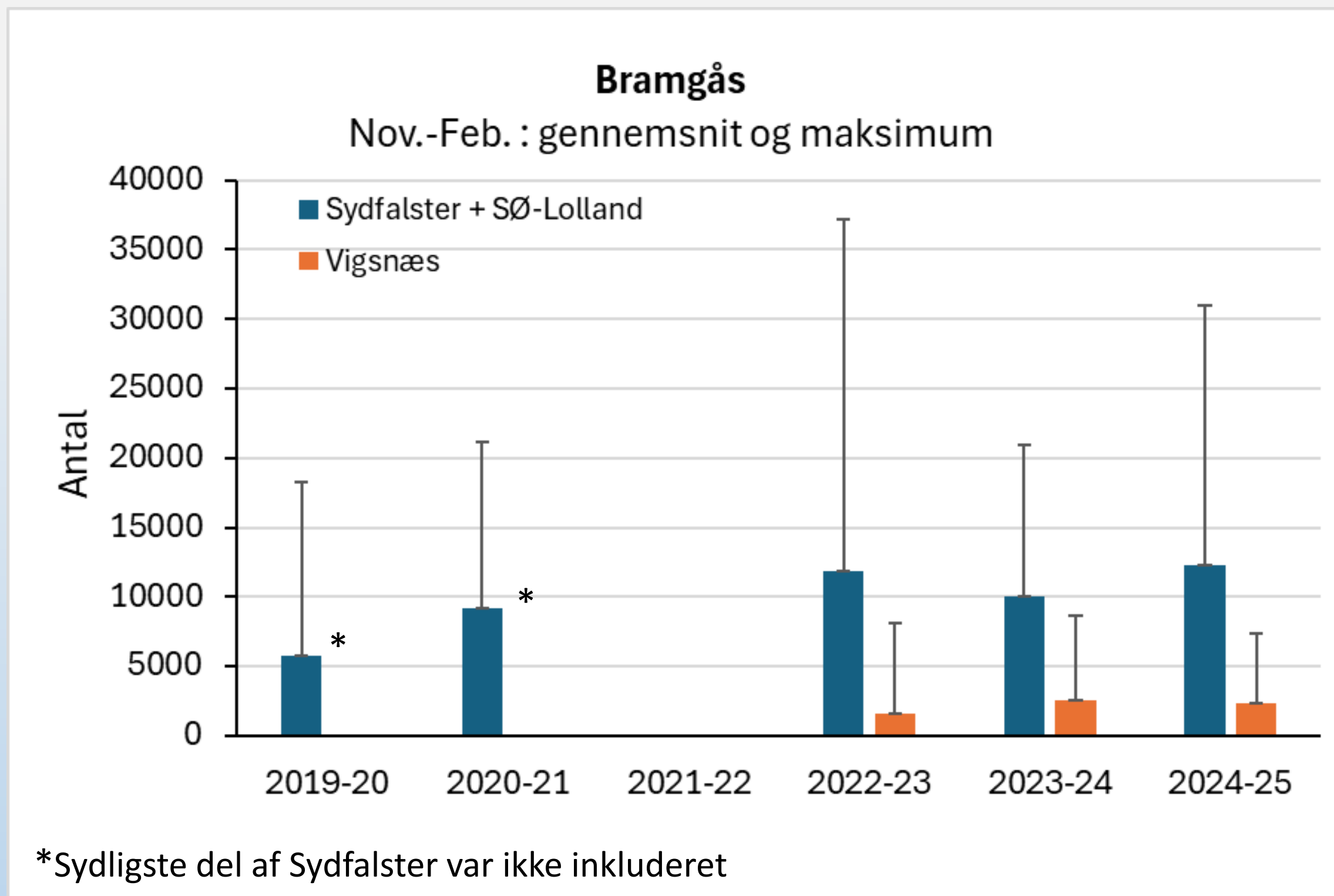
Bramgås
1,9kg
686 g roer/dag

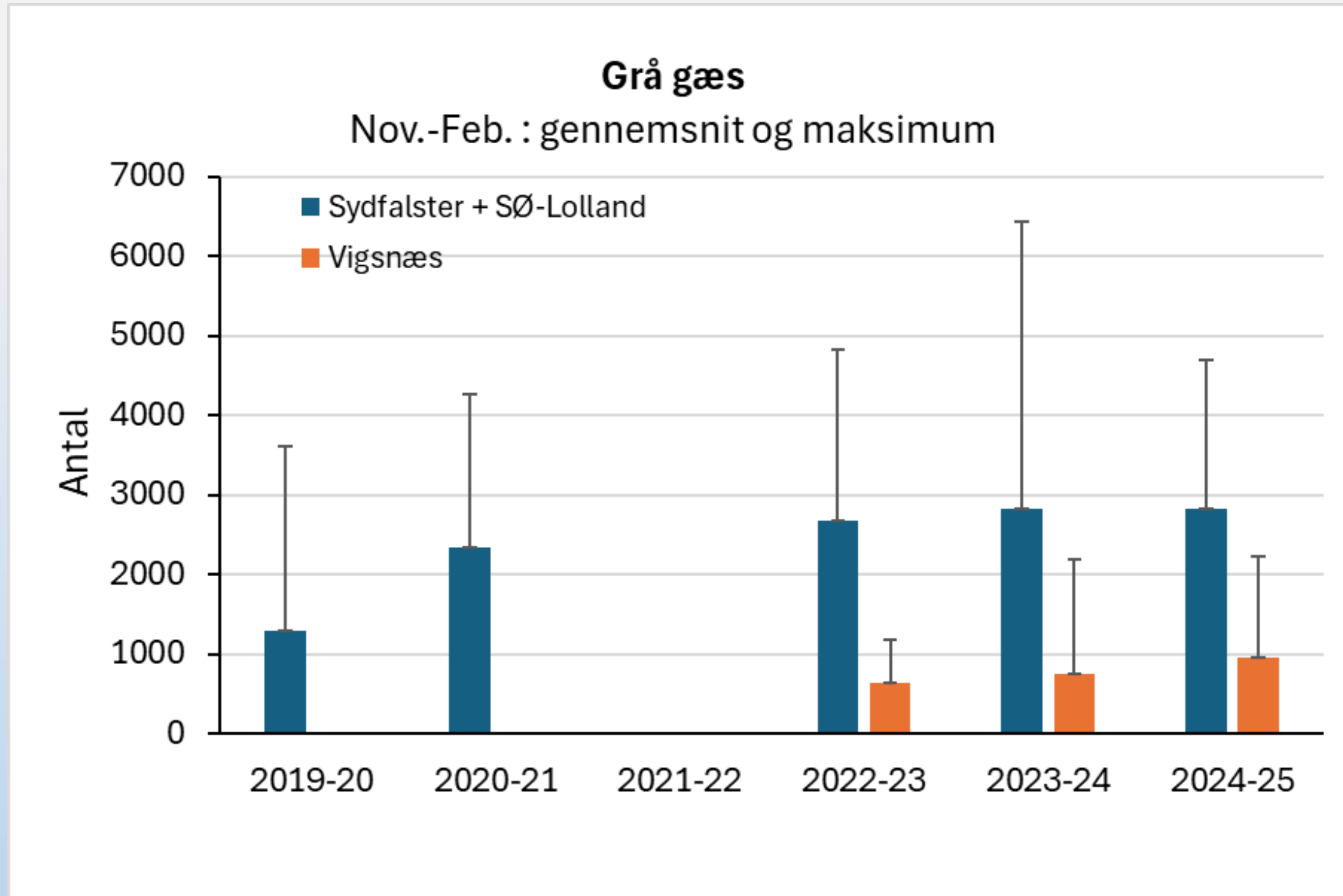

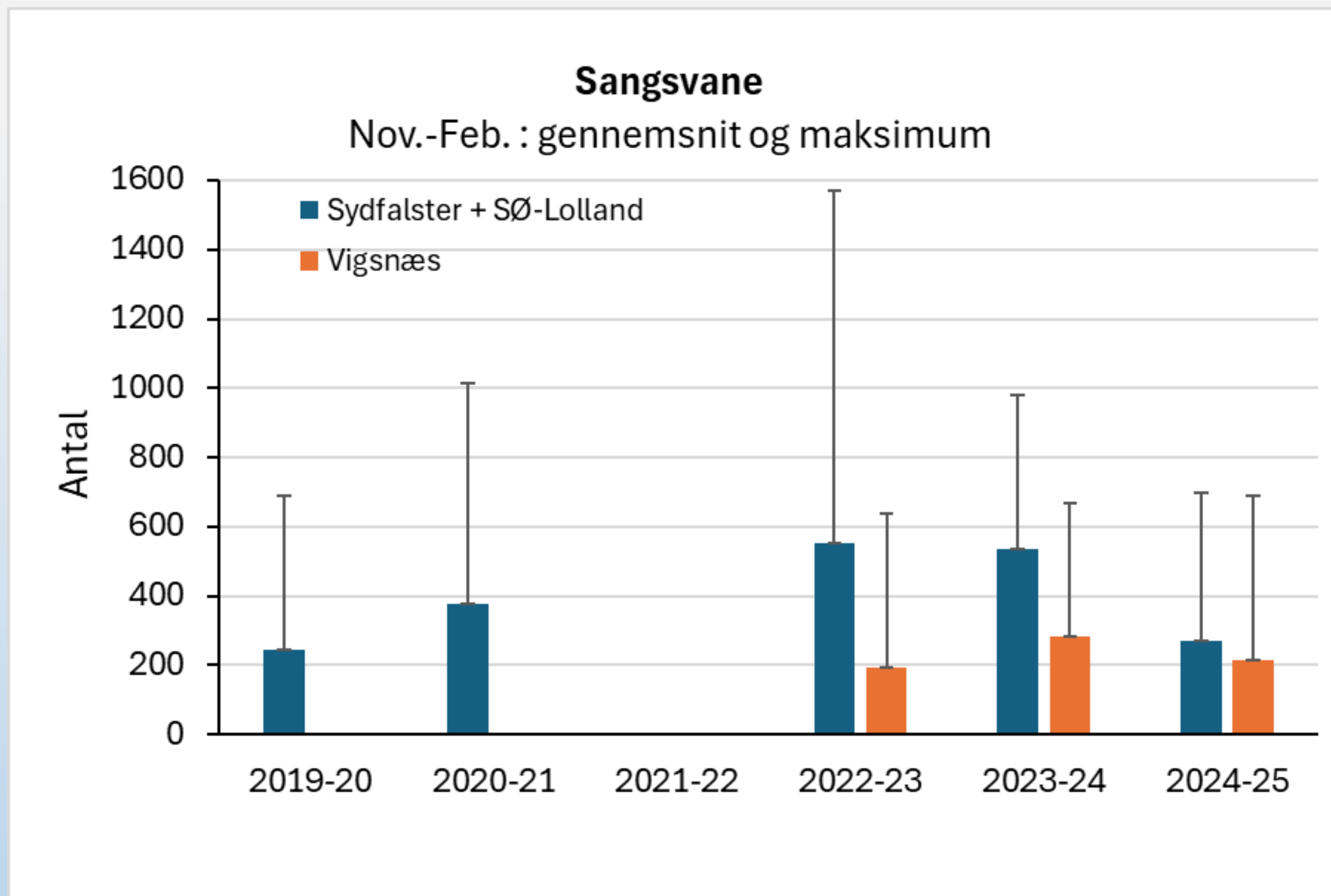
Grågås
3,3kg
996 g roer/dag

Sangsvane
9,5kg
1981 g roer/dag

Markskadeforsøg med fokus på vinterhvede

2021

Udbytter:
0 – 6 % tab

Nitrogen:
9 % tab

Hegningsforsøg
(SEGES)

- Større skala
- Større prøvestørrelse

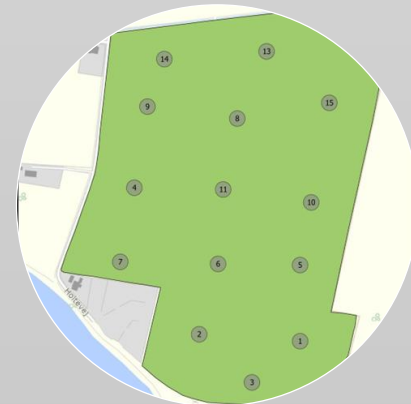
2021

Udbytter:
0 – 6 % tab

Nitrogen:
9 % tab

2022

Udbytter:
Vinter: Ingen forskel
Vinter + Forår: 5 % tab

Hegningsforsøg
(SEGES)

Markforsøg med 30 marker
(AU)

- Større skala
- Større prøvestørrelse

- Største skader
- Bedre statistisk set-up

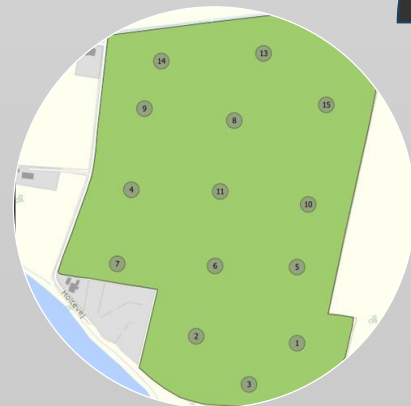
2021

Udbytter:
0 – 6 % tab

Nitrogen:
9 % tab

2022

Udbytter:
Vinter: Ingen forskel
Vinter + Forår: 5 % tab

2024

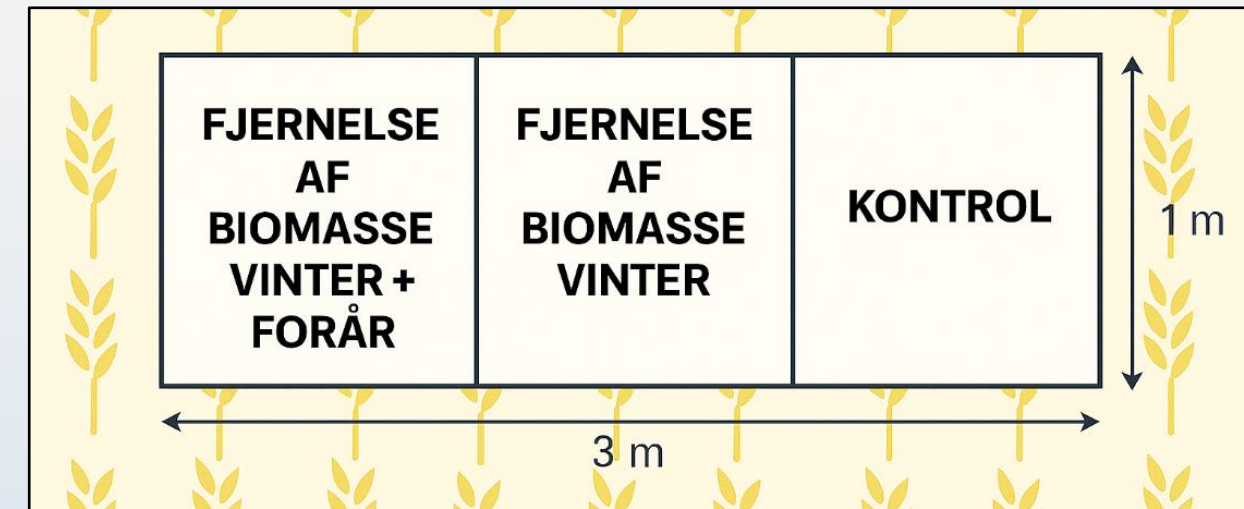
Udbytter:
Vinter: Ingen forskel
Vinter + Forår: 7 – 10 % tab

Hegningsforsøg
(SEGES)

Markforsøg med 30 marker
(AU)

Markforsøg med 6 “hårdt”
græssede marker
(AU)

‘Worst case’ forsøg i 2024/25

12. – 17. dec 2024
Afklipet til ca. 2 cm

6. – 9. maj 2025
Afklipet til ca. 2 cm

4. – 8. august 2025
Høstet i hånden

- Større skala
- Større prøvestørrelse

- Største skader
- Bedre statistisk set-up

- Eksperimentelt worst-case
- Fuld kontrol over forsøget

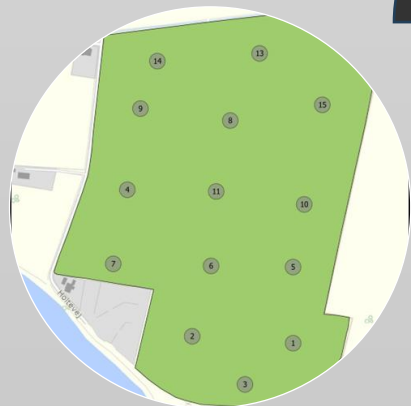
2021

Udbytter:
0 – 6 % tab

Nitrogen:
9 % tab

2022

Udbytter:
Vinter: Ingen forskel
Vinter + Forår: 5 % tab

2024

Udbytter:
Vinter: Ingen forskel
Vinter + Forår: 7 – 10 % tab

2025

Udbytter:
Vinter: Ingen forskel eller
positiv effekt
Vinter + Forår: 8 – 9 % tab

Nitrogen:
12 - 23 % tab

Hegningsforsøg
(SEGES)

Markforsøg med 30 marker
(AU)

Markforsøg med 6 "hårdt"
græssede marker
(AU)

Eksperimentelle
afklipningsforsøg – worst case
(AU)

Konklusioner – vinterhvede

- Gåsegræsning efterår og vinter fører ikke (eller kun sjældent) til udbyttetab.
- Græsning i forårs månederne, efter strækningsfasen er begyndt, resulterer ofte i skader på op til 10 % udbyttetab.
- Områder der græsses om foråret har (i vores forsøg) altid været græsset den forudgående vinter.
- Græsningen, særligt i forårs månederne, påvirker proteinindholdet i kernerne, med tab oftest på 9 – 12 %.
- Særlige forhold kan påvirke effekten – fx tørkestress, som førte til positiv effekt af vintergræsning på udbyttet, men lavere proteinindhold i kernerne.
- Arealmæssigt er markskade-problematikken mindre om foråret end om vinteren:
 - Tal fra Guldborgsund i 2022: 53 % græsset vinter, 8 % forår.

Uhøstede roer

For bramgæs et relativt nyt fænomen (siden 2018)

Markforsøg i Guldborgsund Kommune i vinteren 2023/24

Mark	Påvirket areal (% af marken)	Økonomisk tab (kr.)	Værditab (% af markens værdi)
A	13	2092	0,47
B	18	2234	0,24
C	6	687	0,15
D	26	486	0,25
E	8	979	0,18
F	22	1845	0,42
G	57	1793	0,45
H	35	4609	0,67

'worst case': ½ - 5 % værditab

Konklusion

For nuværende har roeskader kun små økonomiske konsekvenser, men det er en nyopstået problematik som kan udvikle sig.

Contents lists available at [ScienceDirect](https://www.sciencedirect.com)

Crop Protection

journal homepage: www.elsevier.com/locate/cropro

Short communication

Wintering geese and swans foraging on unharvested sugar beets: an emerging problem

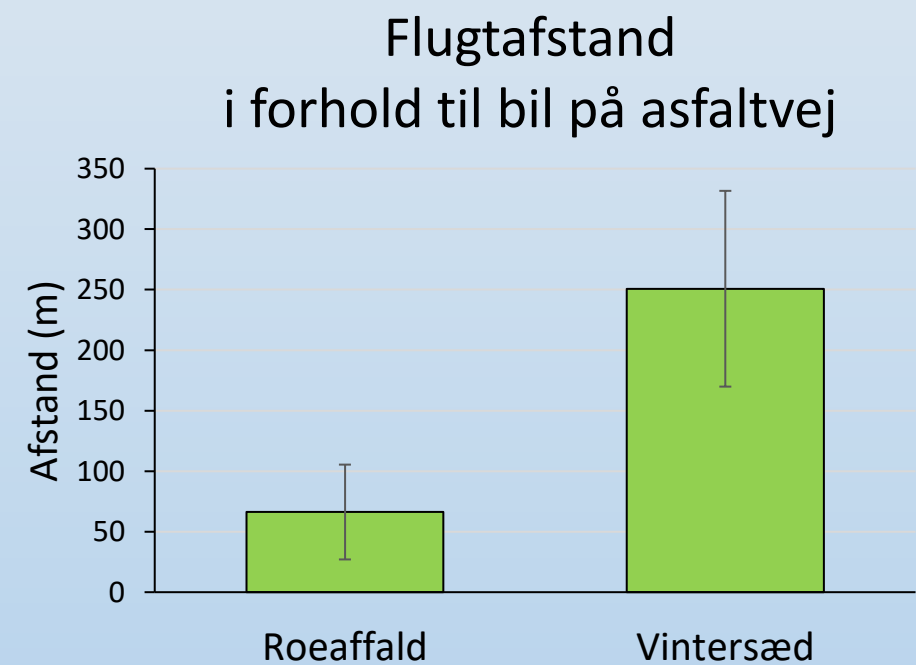
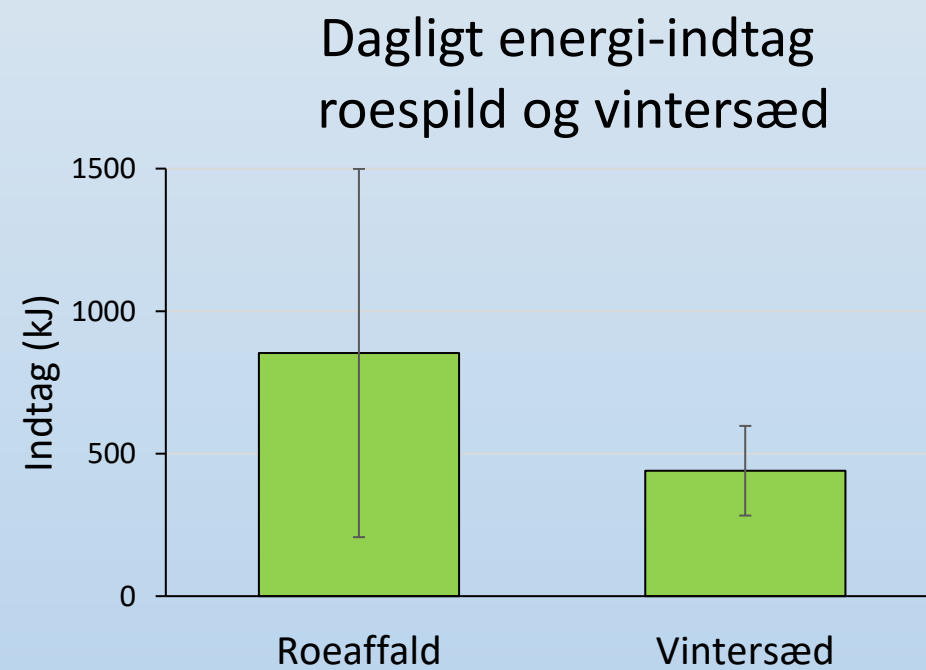
Sandie L. Sørensen, Jesper Madsen ^{*}

Aflastningsmarker

Udnyttelse af roespild

Roespild tiltrækker ca.
60% af bramgæssene
70% af de grå gæs
80% af sangsvanerne
- fra november til midt/slut januar

Mad med masser af energi + fred

STRANDENGE OG FERSKE ENGE I GULD- BORGSUND KOMMUNE SOM POTENTIELLE AFLASTNINGSOMRÅDER FOR BRAMGÆS

Del 1: Kortlægning af tilstand, maj-juni 2020

Teknisk rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi

nr. 190

2021

STRANDENGE OG FERSKE ENGE I GULD- BORGSUND KOMMUNE SOM POTENTIELLE AFLASTNINGSOMRÅDER FOR BRAMGÆS

Del 2: Barrierer og muligheder for genetablering af afgræssede strandenge

Teknisk rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi

nr. 191

2021

Konklusioner – aflastningsmarker

- Gæs og sangsvaner tiltrækkes til marker med roespild. På det nuværende niveau med udlagte marker og antallet af fugle kan roespildet holde på gæssene frem til slutningen af januar.
- For at kunne fungere effektivt, skal der være jagtfred på roespild-markerne og tilstødende marker.
- Ingen tegn på at aflastningsmarkerne har tiltrukket flere gæs til området som helhed.
- Fra februar til maj flytter gæs og svaner tilbage til afgrødemarkerne, hvor de kan gøre skade, men antallet i området er reduceret.
- Velplejede strandenge og ferske enge kan tiltrække bramgæs om foråret, men der mangler gåsevenlig drift på næsten halvdelen af de potentielle gåseområder.

Afværgemidler og regulering

Forsøg med optrapning af bortskræmning af bramgæs, andre gæs og sangsvaner på vinterhvede- og vinterrapsmarker, oktober 2020 til maj 2021

0. Ingen bortskræmning

1. Passiv bortskræmning

2. Laser og visuel bortskræmning

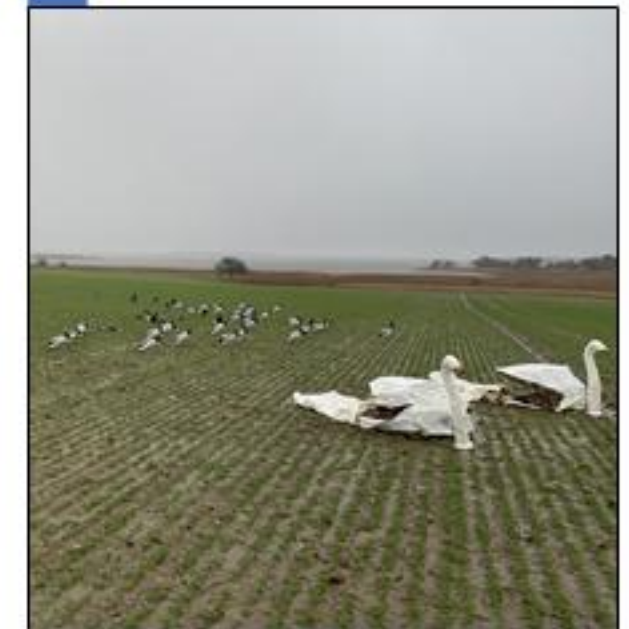
3. Akustisk bortskræmning

– kun IKKE-nabomarker til aflastningsmarker

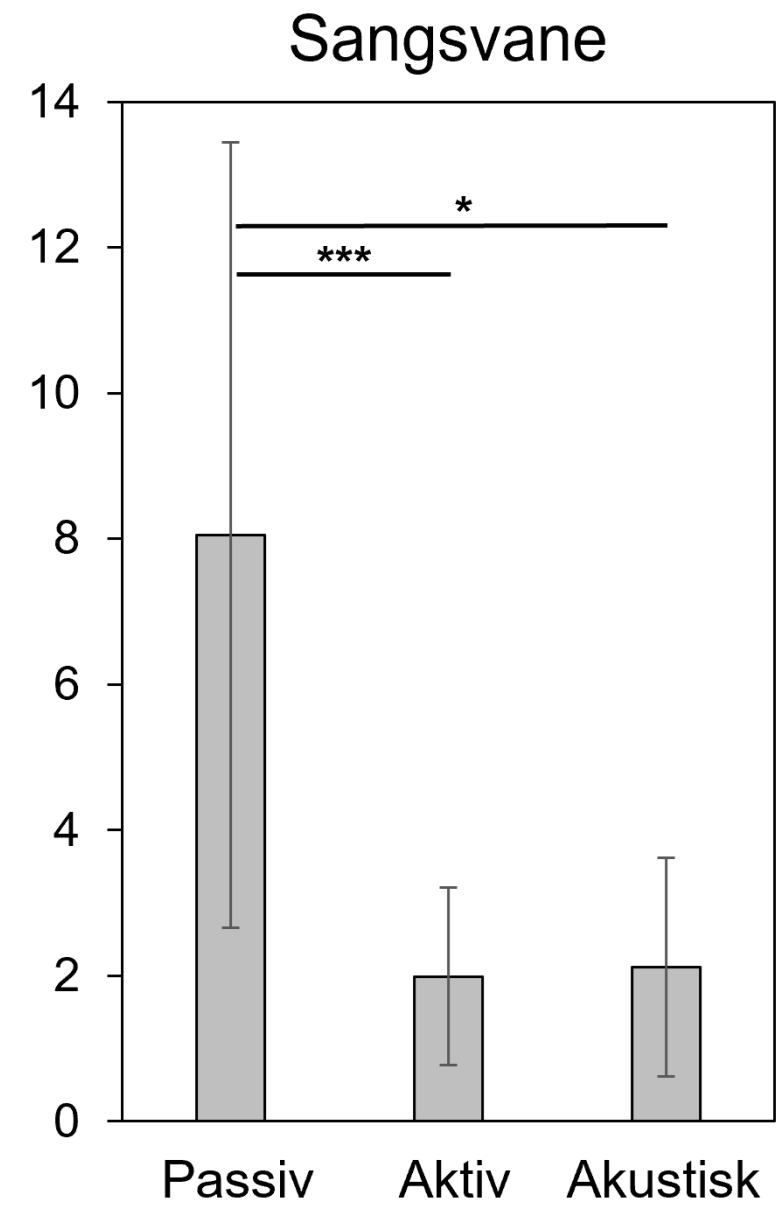
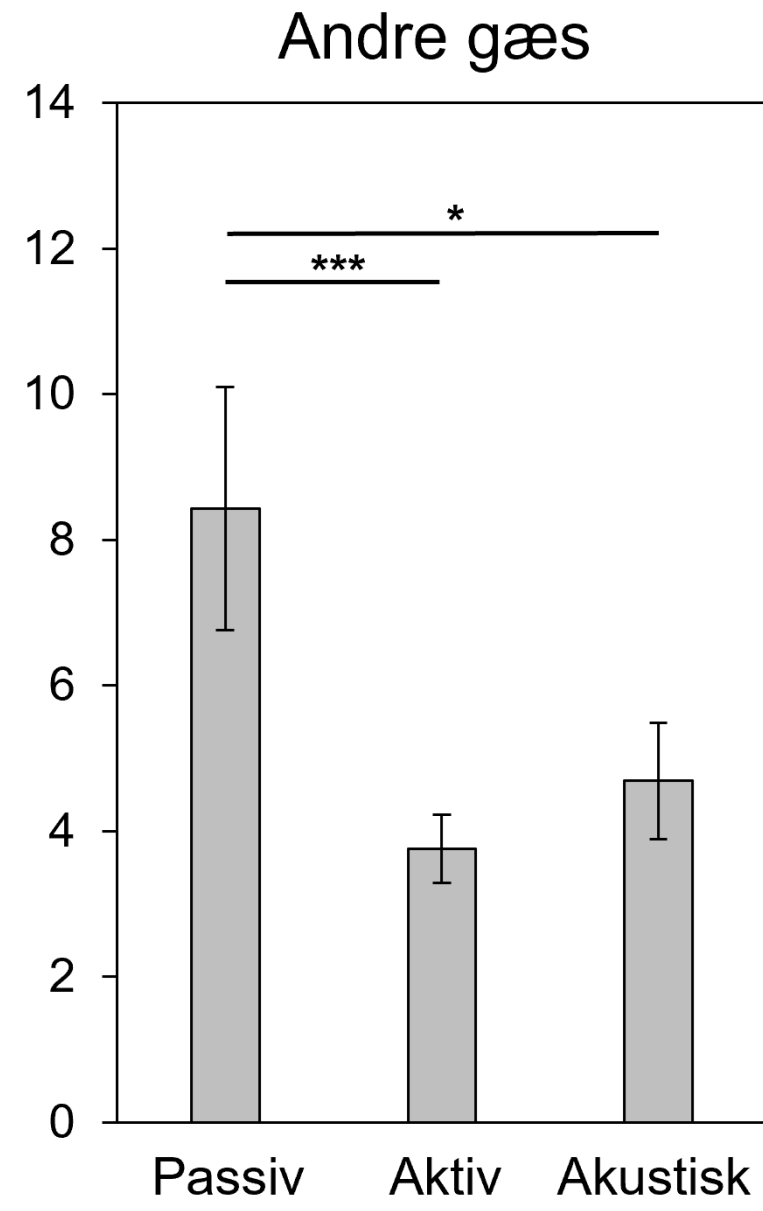
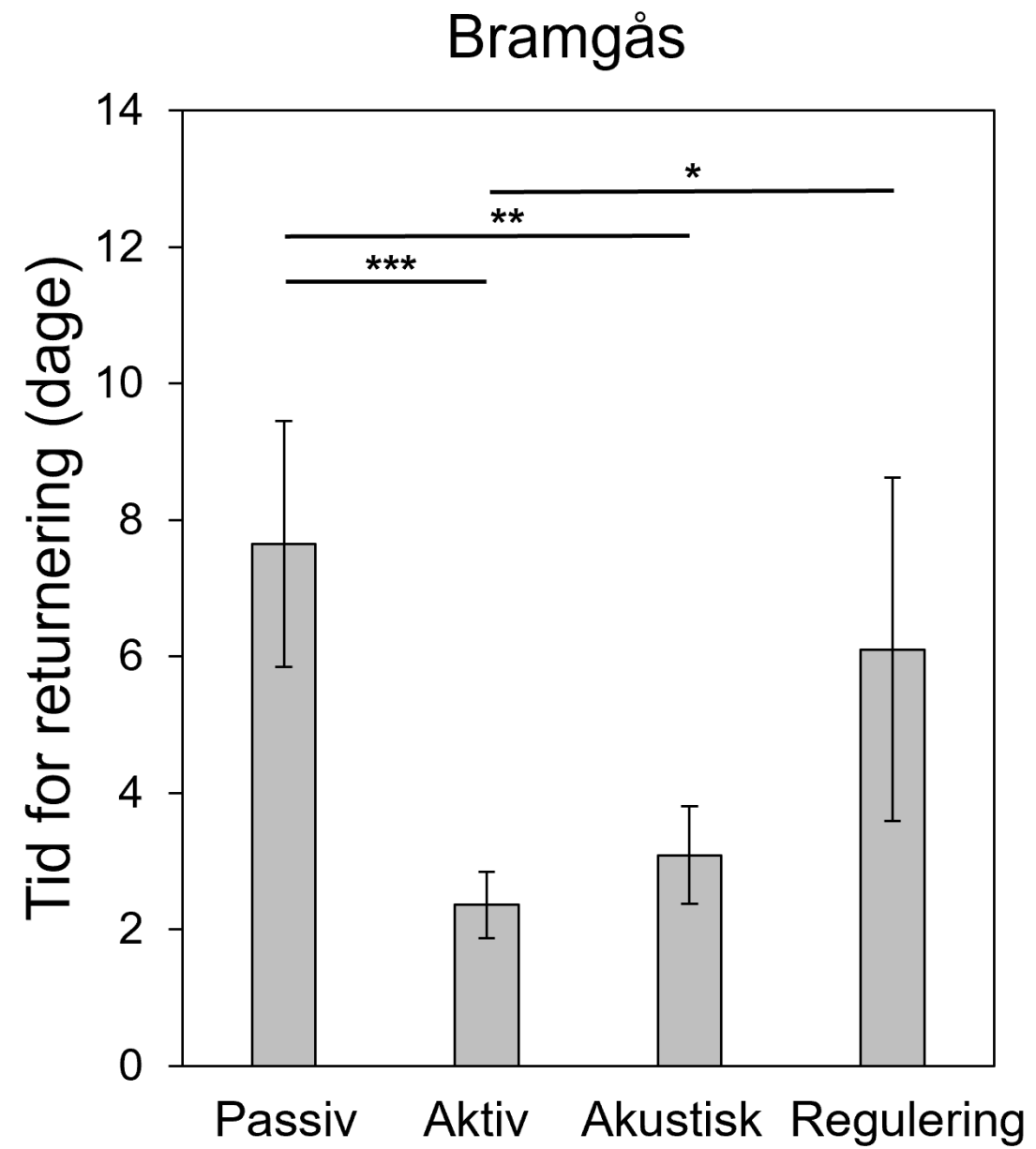

4. Regulering

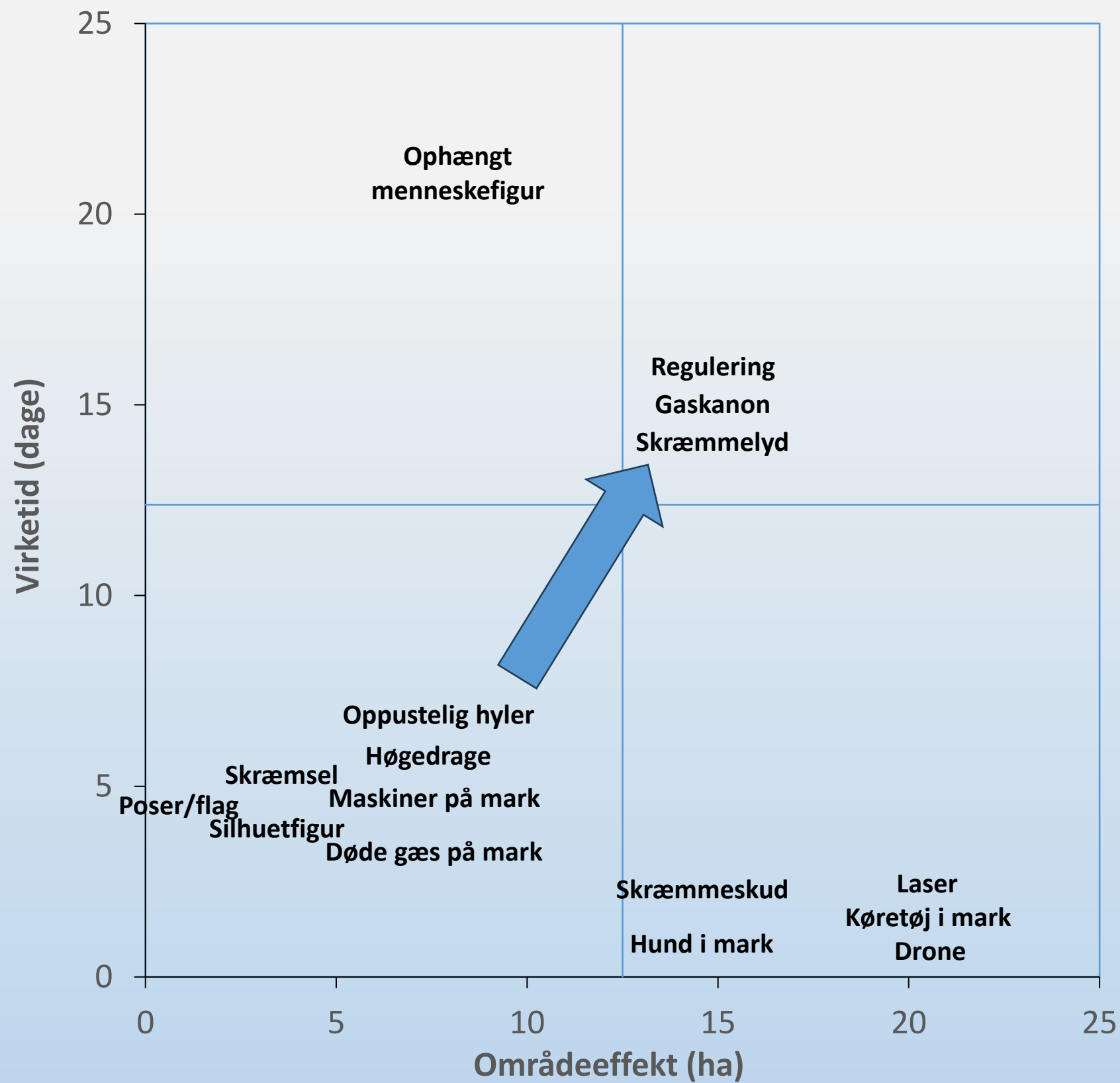
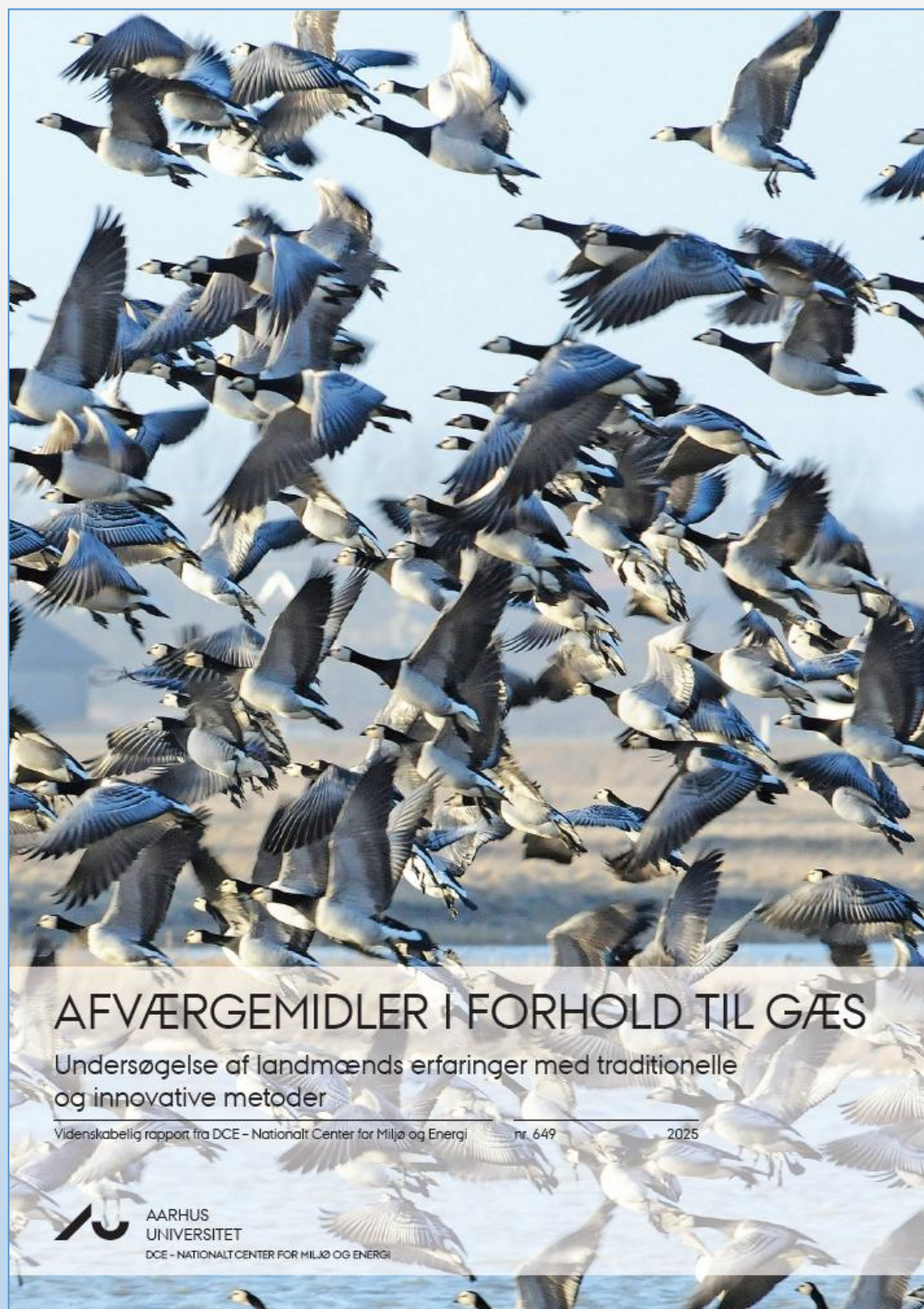
– Kun IKKE-nabomarker til aflastningsmarker

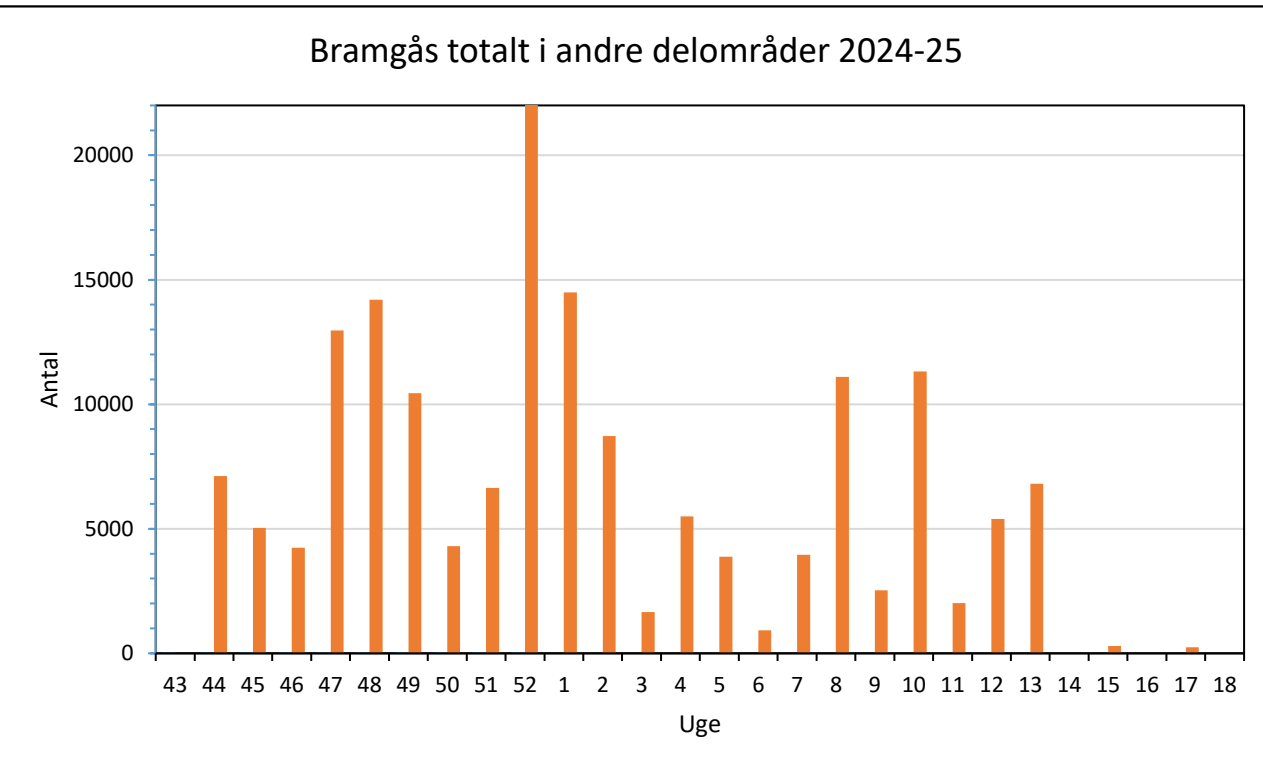
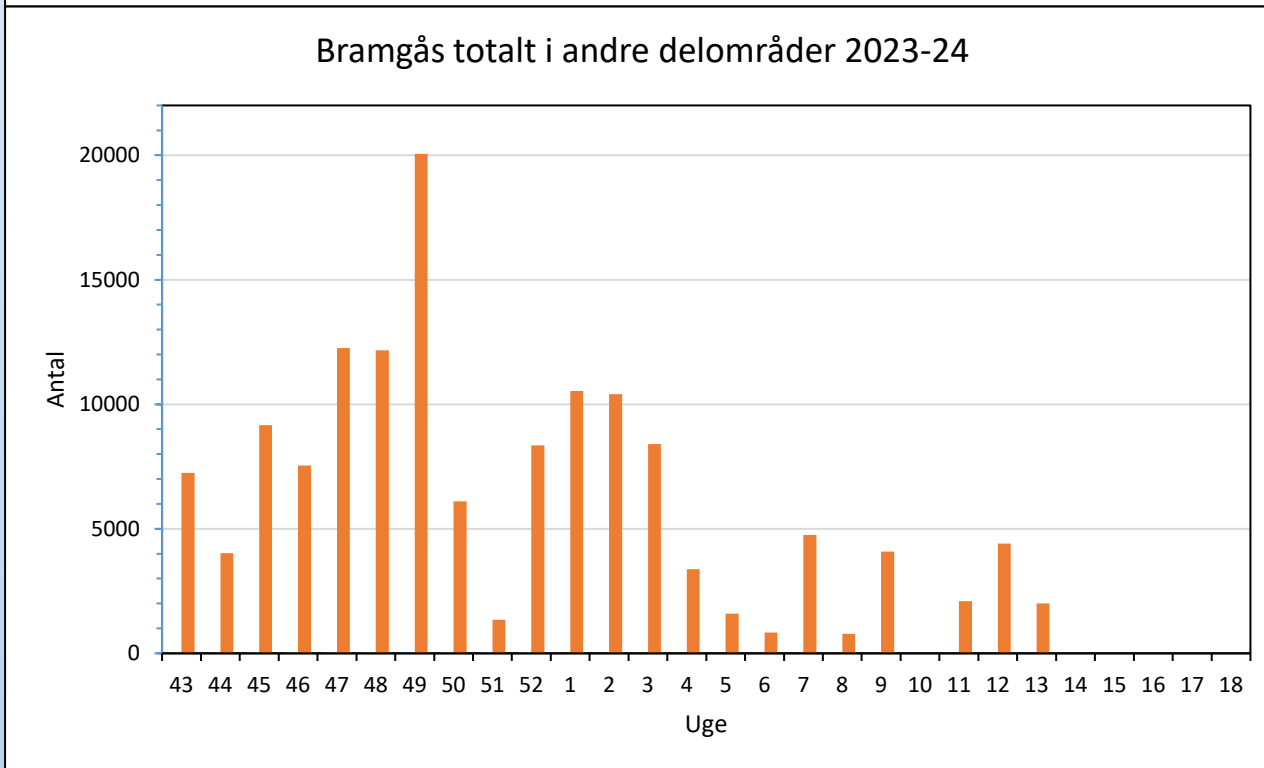
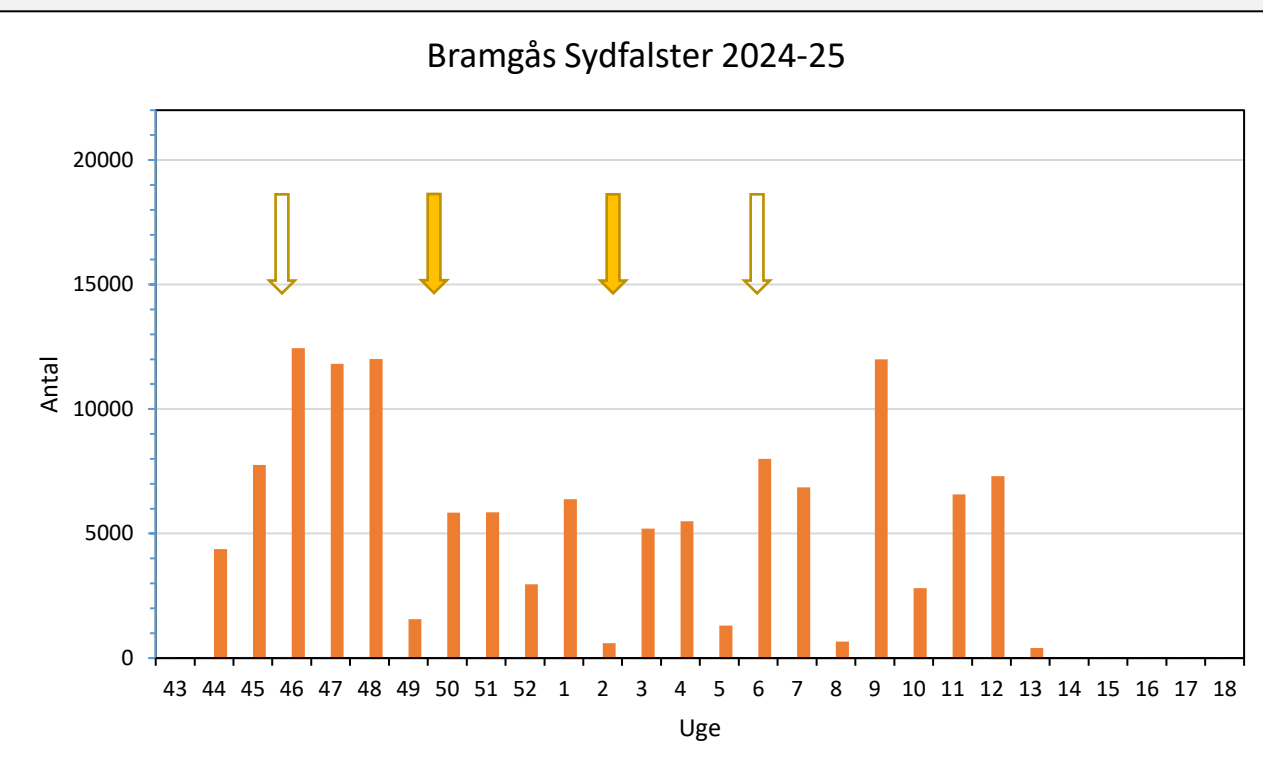
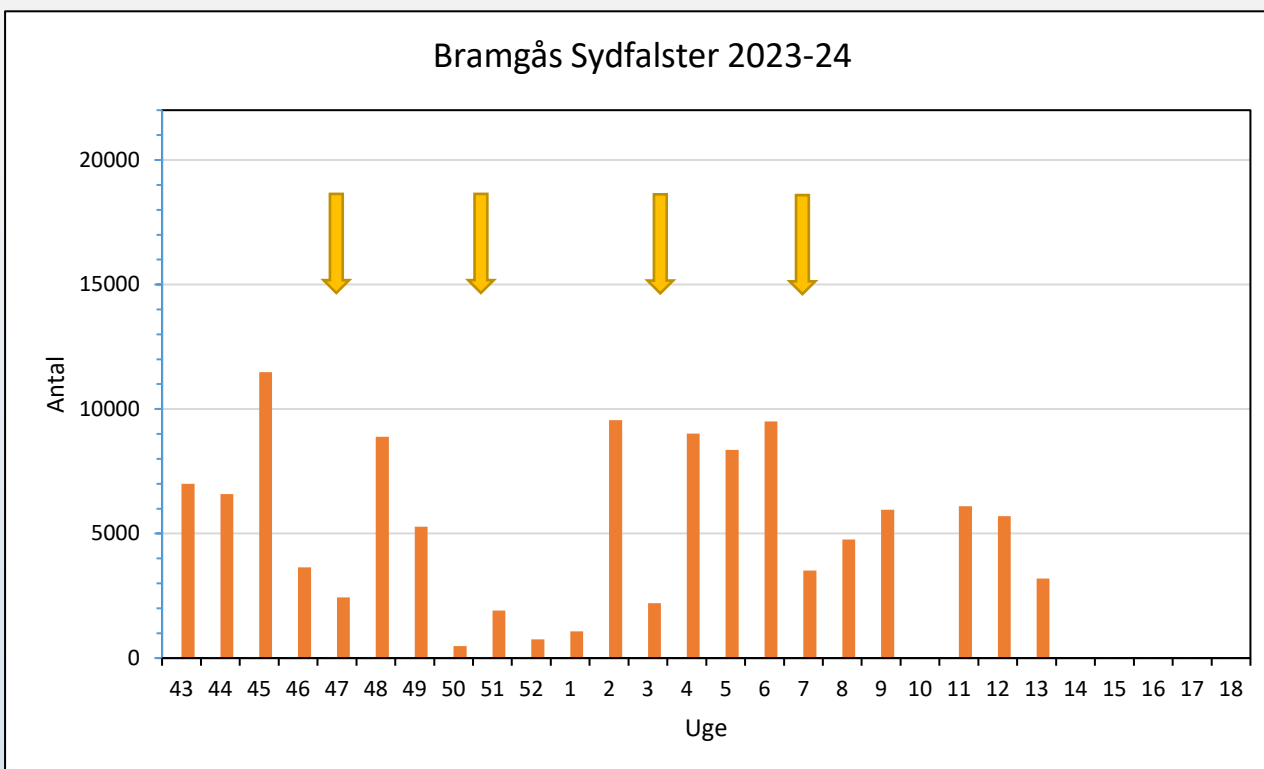
Ordning med 'gåse-sherif' afprøvet i 2020-21
Stor tilslutning fra lodsejerne til forsøget
Men ordningen blev ikke videreført

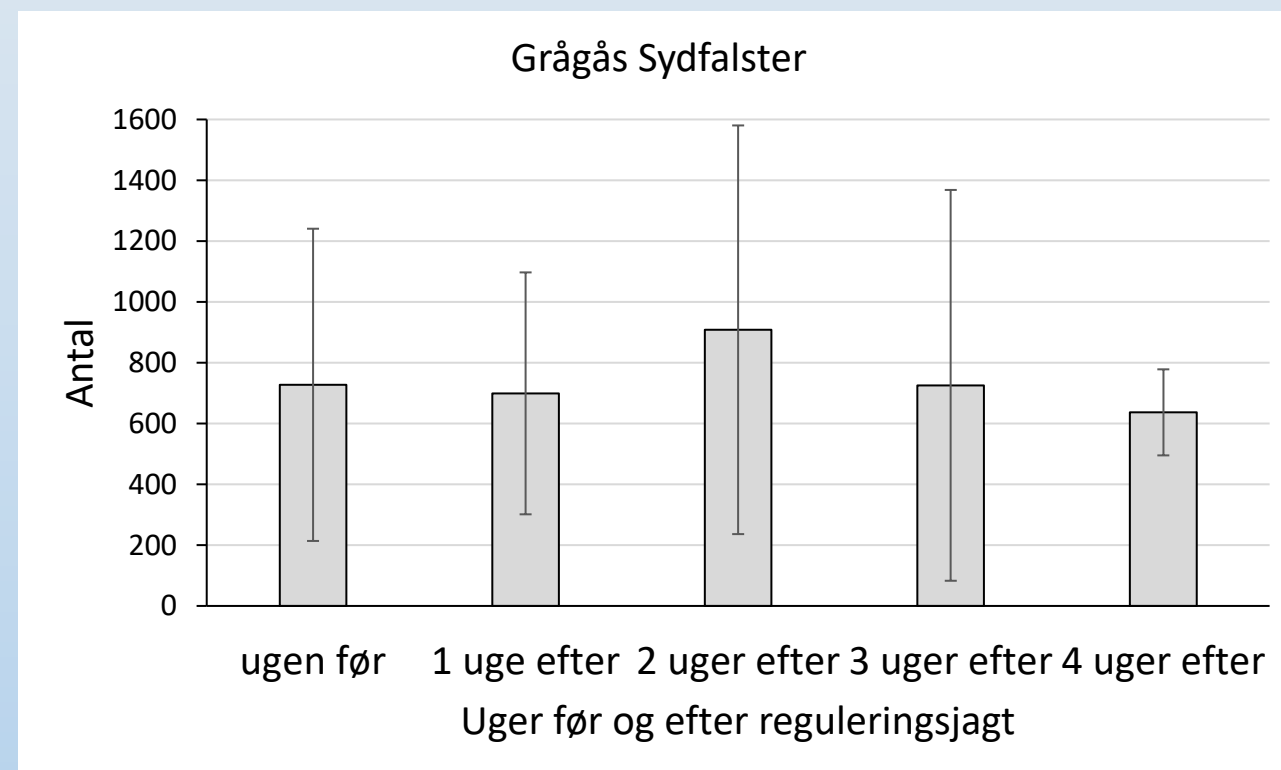
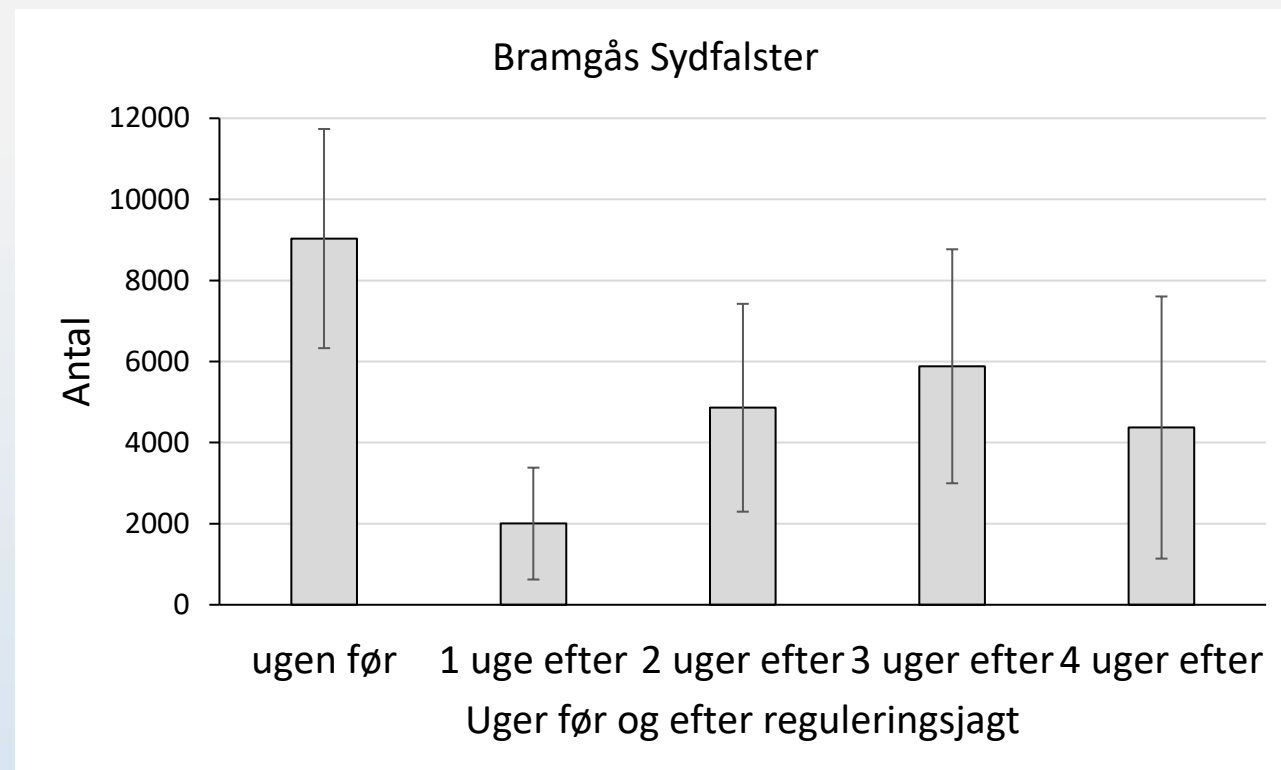
Type af bortskræmning

Effekter af koordineret regulering på Sydfalster

Effekter af koordineret regulering på Sydfalster

Konklusioner – bortskræmning og regulering

- Effektivitet af passiv skræmning er størst på 'snævre' marker og hvor der anvendes høj tæthed af skræmmemidler.
- Selv med to daglige patruljeringer af markerne indfinder gæs og svaner sig igen få dage efter aktiv bortskræmning, og ofte inden for samme dag.
- Regulering har en stærkere effekt end aktiv bortskræmning. Reguleringen skal være velorganiseret og vedholdende, selv om der opstår nogle dage uden nedlagte gæs.
- Regulering kan koordineres på bestemte dage (med intervaller på over én uge) over et større område, således at bramgæssene enten koncentrerer på aflastningsmarker eller søger ud af området.
- Hvis man vil forhindre 'gåsetennis' ved koordineret reguleringsjagt, skal der være egnede aflastningsmarker i området og i naboområderne.

Samforvaltning i praksis

– forsøg med bramgæs i Guldborgsund Kommune

” ***Samforvaltning*** er et gensidigt frivilligt forpligtende samarbejde, mellem en række forskellige aktører, om den fremtidige benyttelse og beskyttelse af et eller flere fælles goder, i et fælles defineret afgrænset område.

Egen definition

” **Formålet** med dette projekt er at (...) udvikle en inkluderende, adaptiv og lokalt-forankret forvaltning, der reducerer markskader samtidig med at gæssenes økologiske behov og ønsker om jagt og naturoplevelser opfyldes.

Fra projektbeskrivelsen i ansøgningen til 15. Juni
Fonden 2022. (Egen markering.)

Grundlæggende principper

- Forandringsorienteret
- Ansvarliggørelse via myndiggørelse
- ‘Det fælles’
- Dialog
- Kritik og visioner
- Legitimitet via social læring (undersøgelser og deling af erfaringer)
- Adaptiv struktur

Foto: Kevin Clausen

Proces & dokumentation

- Deltagermøder
 - › Workshops (12)
 - › Staldmøder i delområder (~13)
 - › ‘Styregruppemøder’ (3)
 - › ‘Myndighedsmøder’ (2)
- Dokumentation
 - › Mødeprotokoller (11)
 - › Noter
 - › Flere interviewundersøgelser (5)

Fotos: Kevin Clausen &
Hans Peter Hansen

Et stigende antal

giver anledning til

1	2
Reducering af de økonomiske skader for landbruget	Etablering af opholdssteder for gæs og svaner på marker og enge hvor de ikke gør skade

økologiske behov,
4. gæssene kan blive større arealer af e biodiversiteten so

Delmål -	Handlinger	Hvornår	Hvem
Oprette aflastningsarealer på roespild	a. skriftlig aftale om hvilke marker der kan indgå b. sikre tilpasset afværge på nærliggende sårbare afgrødemarker c. skriftlige aftaler mellem lodsejere og jagtlejere om jagt på og op ad aflastningsmarker	Jun.-sep. 2023	Lodsejere i lokalområder, f.eks. Sydfalster, Priorskov-Fuglsang, Kettinge-Frejlev, Vantore, Vignæs, jægere
Øge arealet med engpleje	a. vedligeholdelse af pleje af igangsatte arealer for at forbedre forhold for gæs b. udvidelse af plejetaler til egnede relevante arealer c. ansøgninger til rydning og hjemtagning af tilskud til pleje	Jun.-dec. 2023 og videre	Guldborgsund Kommune, Naturstyrelsen, Aa. V.Jensens Naturfond? Lokale lodsejere Kvægholdere
Oprette 'gåsemarkere' på dyrkede arealer	Undersøge potentielle muligheder inden for forskellige tilskudsordninger	Detaljer følger	Detaljer følger

ikring
kal
et
tning
viden
ng

Et stigende antal bramgæs – og andre gæs og sangsvaner – giver anledning til uacceptable økonomiske omkostninger for landmænd, der dyrker jorden i området.

1. Landmændenes afgrødeskader reduceres,
2. jægerne gives og tager et medansvar for forvaltningen af gæs,
3. gæssene får nogle opholdssteder, hvor de accepteres og kan få opfyldt deres økologiske behov,
4. gæssene kan blive til rekreativ glæde for offentligheden og med afgræsning af større arealer af enge og strandenge og derved bidrage til en forbedring af biodiversiteten som helhed.

Arbejdsgruppen for 'indsættelser og handlinger' i projektet 'Samforvaltning i praksis – forsøg med bramgæs i Guldborgsund Kommune'.

**Et stigende antal bramgæs – og andre gæs og sangsvaner –
giver anledning til uacceptable økonomiske omkostninger for**

1	2	3	4	5	6	7
Reducering af de økonomiske skader for landbruget	Etablering af opholdssteder for gæs og svaner på marker og enge hvor de ikke gør skade	Etisk forsvarlig og effektiv bortskræmning og regulering	Fastholdelse af gode jagtmuligheder på jagtbare arter	Fastholdelse af øvrige rekreative oplevelsesmuligheder	Mere fleksible og målrettede administrative muligheder	Fremtidig sikring af en lokal forankret samforvaltning baseret på viden og læring

økologiske behov,

- gæssene kan blive til rekreativ glæde for offentligheden og med afgræsning af større arealer af enge og strandenge og derved bidrage til en forbedring af biodiversiteten som helhed.

Arbejdsgruppen for 'majsætninger og handlinger' i projektet 'Samforvaltning i praksis – forsøg med bramgæs i Guldborgsund Kommune'.

Et stigende antal

giver anledning til

1	2
Reducering af de økonomiske skader for landbruget	Etablering af opholdssteder for gæs og svaner på marker og enge hvor de ikke gør skade

økologiske behov,
4. gæssene kan blive større arealer af e biodiversiteten so

Delmål -	Handlinger	Hvornår	Hvem
Oprette aflastningsarealer på roespild	a. skriftlig aftale om hvilke marker der kan indgå b. sikre tilpasset afværge på nærliggende sårbare afgrødemarker c. skriftlige aftaler mellem lodsejere og jagtlejere om jagt på og op ad aflastningsmarker	Jun.-sep. 2023	Lodsejere i lokalområder, f.eks. Sydfalster, Priorskov-Fuglsang, Kettinge-Frejlev, Vantore, Vignæs, jægere
Øge arealet med engpleje	a. vedligeholdelse af pleje af igangsatte arealer for at forbedre forhold for gæs b. udvidelse af plejetaler til egnede relevante arealer c. ansøgninger til rydning og hjemtagning af tilskud til pleje	Jun.-dec. 2023 og videre	Guldborgsund Kommune, Naturstyrelsen, Aa. V.Jensens Naturfond? Lokale lodsejere Kvægholdere
Oprette 'gåsemarkers' på dyrkede arealer	Undersøge potentielle muligheder inden for forskellige tilskudsordninger	Detaljer følger	Detaljer følger

ikring
kal
et
tning
viden
ng

Resultater Læring

Læring - overordnet

- Gæssenes antal, adfærd og biologi
- Effekter
 - › Gæssenes fouragering (forår og efterår)
 - › Aflastningsarealer (roespild, strandenge)
 - › Afværge og regulering
- Øget kendskab til institutionelle rammer
 - › Myndigheder, lovgivning og direktiver
 - › Regulering versus jagt
- Offentligheden
 - › Legitim og betydende aktør

Foto: Jesper Pedersen

- Bedre viden om praktisk gåsejagt
 - › Kursus
 - › Redskaber
- Øget lodsejerkontrol
- Øget forståelse for kompleksiteten
 - › "Vi kan ikke bare skyde os ud af det"

Læring – praktiske erfaringer (eksempler)

- Afværge
 - › Samme tiltag virker kun i begrænset tid. ("Gæssene er 'kloge'")
 - › Sæk med en halvfylt 20-liters dunk er nem at flytte rundt
 - › Døde gæs på marken trækker rovfugle til.
 - › Det er muligt at holde gæs borte uden regulering.
- Regulering
 - › Regulering giver ro i 2-3 uger
- Aflastningsarealer
 - › Problematisk med sårbare afgrøder ved siden af aflastningsarealer
 - › Aflastningsarealer må ikke være for små
 - › Aflastningsarealer bør ikke forstyrres

Foto: Jesper Pedersen

Resultater (Sam)forvaltning

(Sam)forvaltning

- Grundlæggende fælles problemforståelse
- Styrkelsen af kommunikationen
 - › Lodsejer – jægere.
 - › Lodsejere – lodsejere.
 - › Jægere – jægere.
 - › Jægere/lodsejere – myndigheder.
 - › Fælles 'sprog'.
 - › Konfliktløsning (jæger/jæger og lodsejer/jæger).

Foto: Jesper Pedersen

(Sam)forvaltning

- Uformelle samarbejder
 - › Opmærksomme på naboarealer.
 - › Informationsdeling og erfaringsudveksling.
 - › Samarbejde mellem konsortier
- Formalisering af samarbejder
 - › Bortskræmning og regulering baseret på gensidig anerkendelse af problem og opgave
 - › ‘Noget for noget’.
 - › Systematisering af bortskræmning og regulering.
 - › Fælles reguleringsdage organiseret af lodsejer
 - › Selektion af jægere i konsortier.
 - › Skabelon til jagtlejekontrakter.

Fotos: Jesper Pedersen

Hovedkonklusioner

Hovedkonklusioner

Forskningsmæssige grundspørgsmål

Myndiggørelse	Ja • X	• Nej
Dialog	Ja • X	• Nej
Social læring	Ja • X	• Nej
Legitimitet	Ja • X	• Nej
Ansvarliggørelse	Ja • X	• Nej
'Det fælles'	Ja • X	• Nej

Hovedkonklusioner

Forvaltningsmæssige spørgsmål

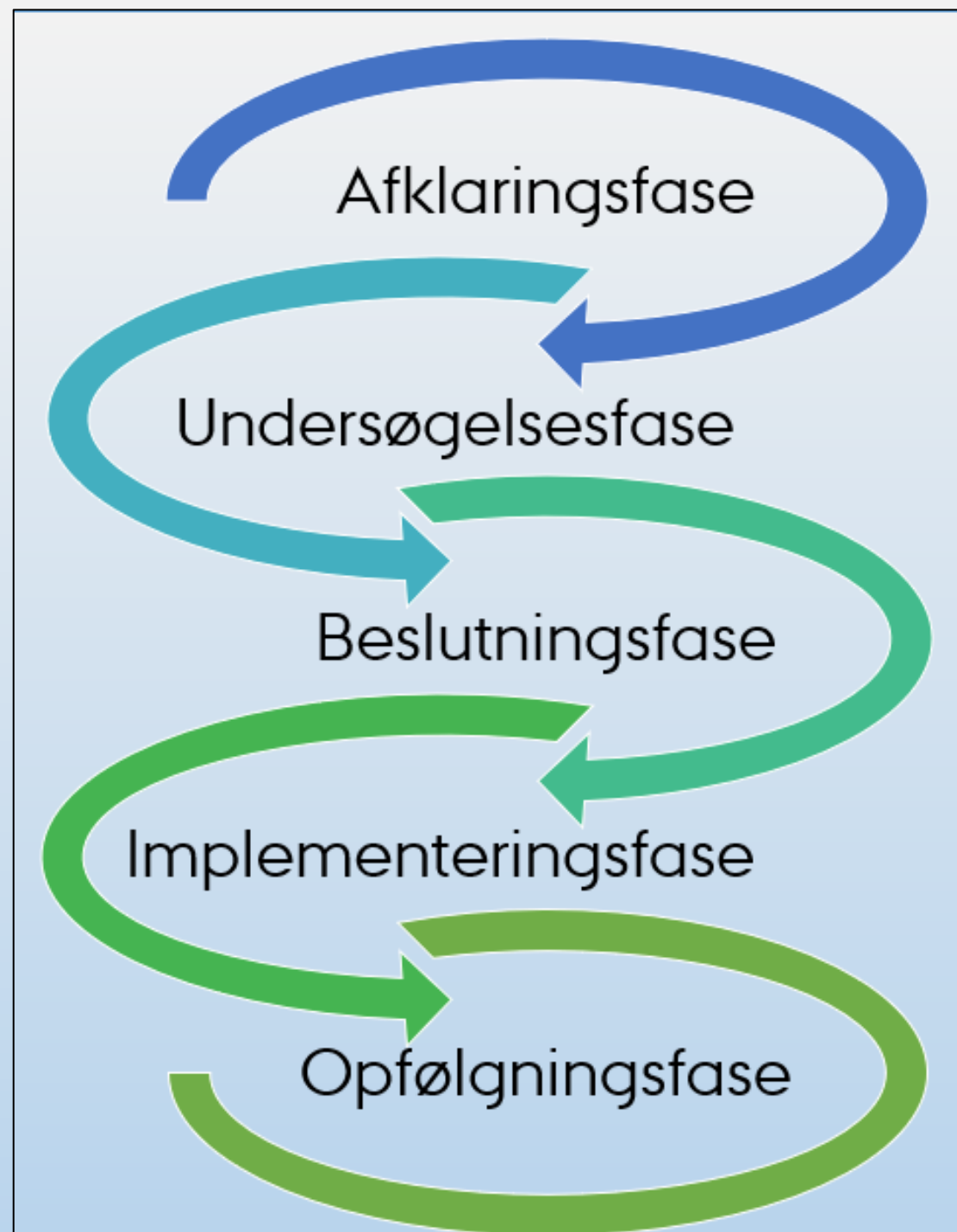
Inkluderende	Ja • X	• Nej
Lokalt-forankret	Ja • X	• Nej
Reduktion af markskader	Ja •	X • Nej
Jagt	Ja •	X • Nej
Naturoplevelser (andre)	Ja •	X • Nej
Gæssenes økologiske behov	Ja •	X • Nej
Adaptiv	Ja •	X • Nej

Foreløbige anbefalinger fra projektet

Anbefalinger for afværgeforanstaltninger: pisk og gulerod

- Hvis vinterhveden nedgræsses om efteråret og vinteren, øger det risikoen for fortsat græsning om foråret og skader på afgrøden. Det taler for at udføre afværgeforanstaltninger om efteråret som et forebyggende tiltag.
- Det anbefales, at hvis afværge foretages om efteråret, sker det ved en kombination af effektiv bortskræmning, inklusiv regulering, og udlægning af aflastningsmarker (roespild eller lignende).
- Det anbefales, at afværge på udsatte marker om foråret søges opnået ved en effektiv bortskræmning, inklusiv regulering, kombineret med en målrettet pleje af strandenge og ferske enge, så de kan tiltrække gæs.
- Den kombinerede 'pisk-og gulerod' tilgang sikrer, at gæssene kan få dækket deres økologiske behov inden for området.
- Det vil kræve et samarbejde på tværs af ejendomme og forskellige interesser.

Anbefalinger for samforvaltning

- Afgræns det geografiske område
- Samle den/de ønskede målgruppe(r) (Vær inkluderende).
- Definer i fællesskab problemstillinger og visioner.
- Formuler spørgsmål der skal besvares for at komme videre.
- Søg svar på spørgsmål.
- Revider problemformulering og visioner.
- Opstil målsætninger og delmål der afspejler visionerne.
- Formuler handlinger der kan opfylde målsætningerne.
- Forventningsafstem.
- Prioriter målsætninger, delmål og handlingstiltag.
- Sikre ressurser i forhold til målsætninger og handlinger.
- Aftal hvem der gør hvad hvornår.
- Iværksæt tiltag.
- Indsamle og dokumenter løbende proces, data og erfaringer.
- Evaluer og juster løbende på tiltag.

Anbefalinger samforvaltning

- Dokumentation
- Transparens
- Kommunikation
- Forventningsafstemning
- Organisering
- Tidslighed
- Udarbejd vejledning

Protokol fra mødet den 4. november 2025 på Guldborgsund Rådhus

Program	
18:30 - 18:50	Velkomst
	Præsenta
18:50 - 19:50	<ul style="list-style-type: none"> › Marksl › Bortsk › Udvikl
19:50 - 20:20	Fælles dr
20:20 - 20:50	Forbered Juni Fon
20:50 - 21:00	Næste sk

Velkomst og intro
Indledningsvist bød Jesp
mødet og forløbet frem ti

- › Projektet udløber ved
- › Der bliver afholdt et 'n
- Arealomlægning & var
- Vildtforvaltningsrådet
- velkomne. Invitationer
- › Formålet med myndig
- forvaltning med mynd
- › På myndighedsrådet
- som kan præsenteres.
- › På aftenens møde vil d
- deltagernes inputs og
- myndighedsrådet er g

JM introducerer de efter

1. en beskrivelse af proj
2. den geografiske udbr
3. udfordringer underve
4. Aslutningsvis gives en
- årene.

Pause (15 minutter)

Deltagerernes erfaringer, perspektiver og anbefalinger

Deltagernes forslag og anbefalinger

- Jagttid på bramgæs.
- Udvidede rammer for regulering skal gøres permanente.
- Reguleringstilladelsers varighed bør kobles til vækstsæson/evt. væksthøjde for afgrøde.
- Reguleringstilladelser bør være afgrødebettinget.
- Der bør være et obligatorisk 'onlinekursus' (spørgsmål og evt. film) ifm. ansøgning til reguleringstilladelse m. diplom.
- Flere forsøg med efterafgrøder.
- Aktivt bruge strandenge som aflastningsarealer til bramgæs – lade gåsegræsning tælle som afgræsning.
- Der bør laves nogle korte film om projektets resultater og erfaringer.
- Naturstyrelsen indkalder til fremtidige møder (Model efter de regionale hjortevildtgrupper)

Guldborgsund Kommunes erfaringer med – og perspektiver på – at skabe gåsevenlig drift i forbindelse med naturgenopretnings-projekter

Fælles drøftelse

Fælles drøftelse

1. Spørgsmål til oplæg.
2. Refleksioner på oplæg.
3. Hvad tager vi med os?
4. Næste skridt?